Nr. 12 (46) Vilnius 1939 m. kovo 21 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Užsodinkime smiltynus mišku

Mūsų krašte, apskritai imant, lengvų žemių yra daugiausia. Bet dalis tų lengvųjų žemių yra tikri smiltynai, kur joks kultūrinis augalas nenori augti, o jeigu kiek ir auga, tai visai neišsimoka jam nei darbas nei trąšos. Todėl tie smiltynai dažniausia guli visai nedirbami ir niekam nenaudojami. Ūkininkai, negalėdami jų išnaudoti laukų kultūroms, nežino ką su jais galima būtų padaryti.

Valdiški smiltynai tuojau esti mišku užsodinami, bet ūkininkai savo žemėse niekur dar nemėgino miško sodinti. Matyt, vistiek ir mišką skaito nenaudingu daiktu, kol jis jaunas ir negali jo parduoti, o kas jo sulauks, kol jis už keliosdešimt metų užaugs. Todėl ir nesodina. Ūkininkai nemėgsta perdaug tolimai ateičiai galvoti ir ruošti ką nors ateinančioms kartoms. Jie stengiasi, kad tik kaip nors sumegsti galus su galais dabar, kad nuo vieno derliaus būtų galima sulaukti iki kito derliaus, o jau kas ten bus už kelių ar keliolikos metų, tai ūkininkai tuo nepersiima.

Bet taip kultūringas ir pavyzdingas ūkininkas neturi galvoti. Jis turi išnaudoti visą savo žemę visais galimais būdais. Dažnai blogiausias smiltynas, kuris visai netinka javams auginti, gali visai gerai tikti mišku užsodinti. Todėl nieko nelaukiant visą nenaudojamą žemę ir reikia mišku užsodinti. Juo labiau, kad tas ūkininkui gali nieko nekaštuoti, jeigu jis pats prisirinks miške į medžių sėklų, prisiaugins daigų ir pats ais užsodins tuos plotus. O vėliau, miškas augdamas nereikalauja jokio darbo nei didelės priežiūros. Todėl vėl nieko nekaštuoja.

Smiltynus, žinoma, geriausia yra užsodinti pušaitėmis, kurios auga neblogai ir labai skurdžiose sąlygose, jei yra tinkamai pasodintos. Greta pušaičių taip pat gali augti ir beržiukai.

Pušaites sodinant eilėmis per 1 m. vieną nuo kitos ir 50 cm. eilėse pušaitę nuo pušaitės, 1 ha apsodinti reikia 20 000 pušaičių daigų. Pušaites geriausia sodinti vienmetes. Tada jos geriausia prigyja ir auga.

Pušaičių daigus reikia užauginti tam tikrame daigyne (rasodninke).

Vienam miško ha užsodinti reikia apie 70 kv. m. daigyno ploto (medelynėlio) ir apie 40 dkg. pušų sėklos. Sodinant pušaites 1 m. × 40 cm. atstumu, 1 ha reikia 25.000 pušaičių. O joms užauginti reikia 85 kv. m. medelyno ploto ir apie 0,5 kg. pušų sėklos.

Auginant medelynėlyje pušaičių daigus, jei yra sausa, reikia kasdien vakare palaistyti.

Jei žemė yra labai smiltinga ir nualinta, tai sodinant jon pušaites, nėra reikalo suarti vagų. Tada geriau sodinti čia pat lopeta, kiek supurinton žemėn. Dar geriau, kai į padarytą skylę pušaitei pasodinti įberiama kiek puvėsingos žemės. Juo geriau pušaitės prigija, juo yra ilgesnės jų šaknys, o šaknys esti ilgesnės tada, kai medelyne esti giliai suarta žemė. Be to, reikia stropiai žiūrėti, sodinant, kad pušaičių storoji šaknis nebūtų sulenkta ir užsirietusi į viršų. Negalima pušaičių šaknų prieš sodinimą panerti į molio skiedinį.

Ten, kur žemė yra kiek geresnė ir kur yra ant jos viršaus susidariusi šiokia tokia velėna arba yra nemaža skujų, samanų ar žolės, ten geriau yra žemę suarti negiliai į volelius, suverčiant dvi vagas vieną prie kito iš abiejų šonų (kaip grikiams). Tuos volelius reikia suarti birželio mėnesį ir tuojau privoluoti, kad per vasarą iki kito pavasario, kada bus sodinamos pušaitės, supūtų tos žolės ir iš jų pasidarytų sluoksnelis purios derlingesnės žemės. Tada geriau augs toje žemeje pasodintos pušaitės. Jei žemė būtų apaugusi viržiais, kurie aparti sunkiai supūsta, tada reikia žemė suarti bent už dvejų metų prieš pušaičių sodinimą, kad jie spėtų supūti per tą laiką.

Pušaites reikia stengtis persodinti iš medelyno į nuolatinę vietą (kur bus miškas) kuo anksčiausia pavasarį, kai tiktai atšyla žemė ir esti dar neišdžiūvusi. Tada geriausiai pušaičių daigai prigyja.

Mūsų krašte geriausia sodinti paprastą vietinę pušį. Kai kas pataria auginti puši Banką, kuri pradžioje greičiau ir geriau auga blogoje žemėje, nei vietinė pušis. Bet po keliolikos metų jos augimas sulėtėja ir, be to, ji duoda menką medžiagą, kuri tik malkoms tinka.

Gerai yra, sodinant pušaites, į jas įmaišyti (pasodinti) iki 30% beržiukų. Beržiukus galima sodinti ir kitais metais neprigyjusių pušaičių vieton. Nors beržiukai, smarkiai augdami, labiau išalina žemę, bet jie apsaugo vėliau pušų šaknis nuo tam tikro grybo, kuris jas puola. Jei pasirodytų vėliau, kad beržai perdaug įsigali ir pradeda nustelbti pušaites arba pušaitės, dėl aukštumo, persmarkiai išbėga į aukštį, tai beržus reikėtų išretinti arba bent nugenėti apatines jų šakas. Jauname, užsodintame miške, žinoma, negalima vaikščioti, o juo labiau, važinėti ar gyvulius ganyti. Visais atvejais, kai sodiname mišką ar auginame jam daigus, reikia pasekti ir pasiteirauti, kaip tuos darbus atlieka vietos valdiškų miškų girininkai. Tame reikale jie visada noriai patars. Be to, kiekvienais metais valdiškuosna miškuosna yra samdomi darbininkai medeliams sodinti, kur jiems nurodoma ir prižiūrima, kaip reikia medelius sodinti. Todėl kas valdiškuose miškuose nors kartą medelius sodino, tai jau gerai žino visą to darbo tvarką ir priemones.

Todėl nieko nėra lengvesnio, kaip užveisti savo viensėdyje mišką, tik reikia tuo susirūpinti ir užsodinti nenaudojamus plotus.

M. Č.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Daugiau pristatoma pieno

Visose Lietuvos kooperatinėse pieno perdirbimo bendrovėse 1937 metais buvo priimta 420 000 000 kilogramų, o praėjusiais—1938 metais jau 484.000 00 kg. Taigi per vienerius metus pieno pristatymas į pienines padidėjo net 15%. Labiausiai pieno pristatymas padidėjo Seinų, Alytaus, Vilkaviškio ir Šakių apskrityse, kuriose pieno ūkis kaip tik buvo labiausiai atsilikęs, taigi ir šios atsilikusios apskritys pradeda smarkiai didinti pieno pristatymą į pienines. Didėjant pristatytam pienui pieninėse, atitinkamai didėja ir sviesto gamyba. Praėjusiais metais sviesto buvo pagaminta 19 040.000 kilogramų už kurį gauta iš užsienio apie 40 mil. litų.

Mūrinė statyba ir elektra kaime

Per pirmąjį nepriklausomybės dvidešimtmetį Lietuva turėjo įvykdyti eilę labai stambių darbų žemės ūkyje, kurie pareikalavo daug jėgų ir lėšų. Žemės reformos įgyvendinimas, kelių dešimčių tūkstančių naujų ūkių įkūrimas, kaimų skirtymas vienkiemiais, pelkių nusausinimas, žemės ūkio kultūros pakėlimas, pieninių ir skerdyklų statyba, geležinkelių, plentų, tiltų bei kelių tiesimas ir taisymas, įstaigoms bei mokykloms namų statyba, valstybės aparato, kariuomenės, policijos, mokyklų, ligoninių ir kitų įstaigų organizavimas, — tai vis buvo neatidėtini ir labai svarbūs darbai, kurie dabar jau aptvarkyti. Dėl to atsiranda dabar jau daugiau lėšų ir jėgų naujiems stambiems darbams. Prie tų darbų reikia priskirti ir kaimo mūrinės statybos planas ir Lietuvos elektrifikavimo projektas. Pagal šiuos planus per eilę metų bus plečiama kaime mūrinė statyba ir kaimas bus aprūpinamas elektra. Planams įvykdyti bus steigiama eilė naujų plytinių, cemento fabrikų, bus vykdoma statybos planavimas ir organizavimas, meisterių ruošimas, naujų elektros stočių statyba ir t.t. Šie darbai, žinoma, bus vykdomi per dešimtmečius. Jų įvykdžius, Lietuvos valstybė savo vaizdą dar labiau pakeis.

Automobilizmas Lietuvoje

Automašina, kaip susisiekimo priemonė, šiais laikais turi didelę reikšmę krašto ekonominiam ir kultūriniam gyvenimui, o taip pat ir saugumui. Todėl visuose kultūringuose kraštuose kreipiama daug dėmesio motorizacijai. Kai kur statomi specialūs keliai (autostrados) automobilių susisiekimui, kitur gerinami paprastieji plentai ir sauskeliai, lengvinamas automašinų įsigijimas ir jų naudojimas. Lietuvos valstybė, nors pamažu, tačiau nuolat daro žymią pažangą ir automobilizmo srityje. Žemiau paduoti skaičiai pavaizduoja, kaip Lietuvoje augo autosusisiekimas per paskutinį penkmetį. Būtent, lengvųjų automobilių, autobusų, sunkvežimių ir motociklų 1934—38 metais Lietuvoje buvo:

	Autų	Autobusų	sunkv.	motoc.
1934	125	282	336	1127
1935	1319	302	322	1157
1936	1354	295	393	1169
1937	1793	319	596	1389
1938	2301	333	789	1589

Matome, kad per šį penkmetį žymiai pakilo lengvųjų automobilių ir sunkvežimių skaičiai. Bet dabartinė motorizacijos pažanga skaitoma nepakankama, todėl dabar daromi žygiai, kad ta pažanga žymiai pagreitėtų.

Pašalpos lubino augintojams

Pienocentras lengvesnių žemių rajonų ūkininkams — pieno perdirbimo bendrovių nariams yra nutaręs duoti pašalpų saldžiojo lubino sėkloms įsigyti. Šiam tikslui Pienocentras paskyrė 3000 litų. Už šią sumą numatoma nupirkti 100 centnerių saldžiojo lubino sėklos ir ją išdalinti Trakų, Seinų, Alytaus, Utenos, Ukmergės ir Zarasų apskričių ūkininkams - pieno perdirbimo bendrovių nariams. Vienam ūkininkui numatoma duoti nemažiau, kaip po 1 centnerį saldžiojo lubino sėklos. Saldusis lubinas tinka neatkartintas kaip pašaras visiems gyvuliams šerti.

Lietūkio prekių transportas

1938 metais Lietūkio vardu atplaukė iš užsienio į Klaipėdą 92 laivai. Iš jų buvo 32 lietuviški ir 60 svetimų valstybių. Tais visais laivais atvežta iš užsienio Lietūkiui 141.077 tonos įvairių prekių. Tais pačiais metais Lietūkis išsiuntė į užsienius per jūras 93.133 tonas įvairių žemės ūkio gaminių, supirktų per kooperatyvus iš ūkininkų. Tas prekes nuvežė 113 laivų, iš jų 22 buvo Lietuvos laivyno laivai ir 91 svetimų valstybių laivai. Tokiu būdu gaunamoms (importuojamoms) ir eksportuojamoms prekėms gabenti 1938 metais Lietūkis panaudojo 205 laivus, kurie bendrai pervežė 239.190 tonų įvairių prekių bei gaminių.

Kiek suvartojama trąšų

Lietuvos ūkininkai kasmet suvartoja vis didesnius dirbtinių trąšų kiekius. Tas rodo, kad Lietuvos ūkininkai nuolat kelia savo laukų derlingumą. Trąšų suvartojimas ypač smarkiai padidėjo paskutiniaisiais trejais metais. Žemiau paduodame, koki kiekiai dirbtinių trąšų buvo suvartoti 1936, 1937 ir 1938 metais (tonomis):

	1936 m.	1937 m.	1938 m.
Fosforinių	78.200	95.190	128.860
Azotinių	6 516	7.095	9.329
Kalinių	2.200	4.100	6 630

Iš to matyti, kad fosforinių ir azotinių trąšų kiekiai žymiai padidėjo. Ypač smarkiai auga fosforinių trąšų vartojimas. 1936 metais fosforinių trąšų buvo suvartota apie 12 kartų daugiau negu azotinių, 1937 metais jau beveik 13 kartų daugiau ir 1939 metais jau net 14 kartų daugiau. Toks santykis nėra labai geras. Iš to matosi, kad Lietuvos ūkininkai, lyginant su fosforinėmis, per mažai vartoja azotinių trąšų. Tas pats yra ir mūsų krašte. Taip yra todėl, kad ūkininkai fosforines trąšas anksčiau pažino ir jas priprato vartoti, o azotinės trąšos ir jų veikimas Lietuvos ir mūsų ūkininkams mažiau pažįstamos.

Maisto veikla 1938 m.

Praėjusiais metais Maisto bendroji apyvarta, gyvulių supirkimas ir gaminių eksportas pralenkė ankstyvesnius metus. Štai, pavyzdžiui, kiaulių buvo supirkta: 1935 m. — 451.056 štukos, 1936 metais — 466 639 štukos, 1937 m. — 459.367 štukos, o 1938 m. buvo supirkta 496.602 kiaulės. Be kiaulių, praėjusias metais Maistas iš ūkininkų supirko žymiai daugiau ir raguočių. Kaip augo raguočių supirkimas, matome iš žemiau paduotos lentelės, kurioje parodyta, kiek štukų supirkta raguočių, veršių ir avių.

	1936 m.	1937 m.	1938 m.
Raguočių	11.700	15.115	19.134
Veršių	3.592	11.226	19.533
Avių	3.744	1.332	11.566

Pernykštis paukščių supirkimas irgi žymiai prašoko ankstyvesnius metus. Pernai buvo supirkta: žąsų — 157.843, ančių — 99.808 štukų, vištų — 472.067, štukų, kalakutų — 98.956 štukų ir karvelių — 3.207, taigi iš viso 831 881 štukų. Be to, praėjusiais metais dar supirko 44.595 štukas triušių, 2 092 št. kiškių ir 108 št. arklių. Paukščių pernai supirkta 92% daugiau, o iš jų vištų net 120% daugiau, negu 1937 metais. Už visus šiuos gyvulius Maistas pernai ūkininkams išmokėjo daugiau, kaip 52 milijonus litų, taigi beveik 8 milijonais litų daugiau, negu 1937 m. Pernai Maisto eksportas į užsienius pasiekė 57.700 000 litų, o vidaus rinkoje buvo parduota gaminių už 14 800.000 litų. Taigi 1938 m. Maisto apyvarta pasiekė daugiau kaip 72 milijonus litų.

Lenkijos pirkliai Lietuvoje

Pradėjus veikti Lietuvos - Lenkijos prekybos sutarčiai, daug Lenkijos pirklių lankosi Lietuvoje, norėdami surasti savo prekėms pirkėjų. Ypač daug pirklių siūlo pirkti Lenkijoje įvairius geležies pramonės gaminius, mašinas ir tekstilės prekes.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Svirnų ir elevatorių statyba

Neseniai Lenkijos Žemės Ūkio ir Ž. R. Ministerijoje buvo paruošta programa svirnams ir elevatoriams statyti. Pagal šią programą per dešimtį metų turės būti visame krašte pastatyta daug rajoninių svirnų ir elevatorių grūdams laikyti. Bendras būsimų svirnų ir elevatorių talpumas būsiąs 71 tūkstančio tonų grūdų. Tai programai įgyvendinti numatoma paskirti specialus valdžios kreditas 31 mil. auks. Iš tos sumos būsią paskirta svirnų statybai 16,6 mil. auks., o elevatorių statybai — 14,4 mil. auks.

Svirnų ir elevatorių statybos reikalai pavedami Valstybinėms Javų Pramonės Įmonėms. Pirmasis elevatorius jau būsiąs pradėtas statyti š. m. balandžio 1 d. Šių svirnų ir elevatorių tikslas bus normuoti grūdų apyvartą vidaus rinkoje. Didesnės grūdų pasiūlos metu grūdai bus superkami ir magazinuojami svirnuose ir elevatoriuose. O kai pasiūla rinkoje sumažės arba atsiras patogesnės sąlygos eksportui, grūdai iš svirnų ir elevatorių bus parduodami. Tokiu būdu norima apsaugoti grūdų kainas nuo sezoninių kenksmingų svyravimų.

Vėl parduota Lietuvai medžio

Przegląd Handlowo-Gospodarczy Nr 6 rašo, kad neseniai iš Lenkijos Valstybinių miškų vėl buvo Lietuvai parduota 90.000 kietmeterių miško medžiagos, kuri bus supiauta Klaipėdos lentpiūvėse. Tokiu būdu, anot minėto laikraščio, šiemet per trumpą laiką Lietuvai buvo parduota iš viso jau net 170 000 kietmeterių miško medžiagos. Kartu laikraštis stebisi tokiu Valstybinių Miškų Įstaigos elgesiu ir apgailestauja, kad tuo tarpu, kai neapdirbtas medžias

eksportuojamas Klaipėdos lentpiūvėms, savo krašto lentpiūvės stovi be darbo, nes neturi kur pirktis miško medžiagos — Valstybinių Miškų direkcijos mažai teparduoda.

Lenkijos Banko Skyriaus Vilniuje kreditai 1938 m.

1938 m. Lenkijos Banko Skyrius Vilniuje išmokėjo trumpalaikių ir vidutinio ilgumo terminu kreditų iš viso 16 292.000 auks. Ši suma buvo išskolinta tik Vilniaus ir Naugardėlio vaivadijoms. 1937 m. tie kreditai buvo daug mažesni, nes tik 11.530.000 auks. Praėjusiais metais naujų kreditų grįžo į Banką 14 597.000 auks.

Daugiausia Bankas išskolino pinigų 1938 metų linininkystės reikalams — 8.006.000 auks., žemės ūkio kooperatyvams javams supirkinėti — 2.842 000 auks., kiaulių eksporto reikalams — 1.119.000 auks, paskoloms už registracinį javų užstatą—790.000 auks. ir t. p.

Sodybų išvaizdos tvarkymo reikalu

Vidaus Reikalų Ministerija išleido visoms vaivadijoms aplinkraštį, pagal kurį ir šiemet turi būti vykdoma sodybų išvaizdos tvarkymo akcija kaimuose ir miestuose.

Pagal šitą aplinkraštį trobesių ir aptvėrimų išvaizda turi būti tinkamai sutvarkyta. Radio antenos turi būti sutvarkytos iki š. m. liepos mėn. 1 d.

Tačiau, palyginus su pernykčiu aplinkraščiu tuo pačiu reikalu, šįmetis aplinkraštis duoda šiek tiek lengvatų kaimo sodyboms. Butent: tvorų baltinimas ir dažymas kaime, kur pirmučiausia reikia pataisyti ir sutvarkyti pačias tvoras, gali būti atidedamas vėlesniems metams. Ypač bus žiūrima tų darbų įvykdymo, kurie buvo pavesti įvykdyti praėjusiais metais, bet nebuvo įvykdyti.

Pasaulinis sėmenų derlius

Tarptautinio Žemės Ūkio Instituto žiniomis, 1938/39 m. visame pasaulyje buvo prikulta 26,7 mil. q linų sėmenų. Taigi sėmenų gamyba, palyginus su 1937/38 m, padidėjo 1,3 mil. q, tačiau dar nepasiekė 1929/33 m. vidurkio (28,2 mil. q).

Sėmenų gamyba paskutiniais metais sumažėjo apie 20% J. Amerikos Valstybėse ir Pietų Amerikoje, bet už tai padėjo Europoje.

Gamins dalges ir piautuvus

Du labai kaimui reikalingi įrankiai: piautuvai ir dalgės iki šiol į Lenkiją buvo atvežami iš kitų kraštų, daugiausia iš buvusios Austrijos, nes vietos fabrikai šių įrankių negamino. Dabar jau pradėta šie įrankiai gaminti ir Lenkijoje. Iki šiol jie buvo negaminami todėl, kad negalėjo pagaminti tokio plieno, kokis reikalingas piautuvų ir dalgių gamybai. Piautuvus gamins du fabrikai Silezijoje, kurių vienas randasi neseniai prijungtame Zaolzės krašte. Tačiau nežinia, ar tie piautuvai ir dalgės bus tokios rūšies, kaip užsieniniai. Pradėjus šiems fabrikams gaminti dalges ir piautuvus, iš užsienio atvežami šie įrankiai bus daug brangesni, nes juos dabar apkraus dideliais muitais.

Kiek išauginama tabako

Ūkininkams tabakas galima auginti tiktai susitarus su Tabako Monopoliu ir gavus iš jo leidimą. O Monopolis leidžia tabaką auginti tik ten, kur yra geros, tabakui tinkamos dirvos, kur galima išauginti geros rūšies tabakas. Praėjusiais metais tabaku buvo užsodinta 7.844 hektarai. Tabaką augino 36.090 ūkininkų. Iš minėto ploto augintojai gavo 14 600 000 kilogramų tabako, kurį nupirko Tabako Monopolis, sumokėdamas augintojams 14 146.000 auksinų. Taigi už 1 kg tabako augintojai gavo vidutiniškai po 1 auks 1 sk. Daugiausia, nes apie 95% augintojų sudaro mažažemiai ūkininkai. Daugiausia tabako augintojų yra Mažojoje Lenkijoje. Augina jie nedaugiau kaip po 2 000 kvadratinių metrų, o aukštos rūšies tabako po 1.000 kvadratinių metrų.

Skolos galima sumokėti vertybės lakštais

Šių metų Vyriausybės Žinių 3 numeryje paskelbtas Finansų Ministro parėdymas pagal kurį privatines skolas ūkininkai gali sumokėti ir valstybės lakštais (papiery wartościowe). Mokėti tokiu būdu skolas gali ūkininkai iki 1940 m. gruodžio 31 dienos. Vertybės lakštais gali sumokėti pačią skolą, palūkanas ir su paskolą susijusias išlaidas, kurias reikėjo sumokėti 1934 metais lapkričio 1 dieną. Bet, kaip minėjome, tais vertybės popieriais (lakštais) galima atsiteisti tiktai tos skolos, kurios buvo padarytos (paskolintos) pas privatų skolininką, o ne banke. Iš to ūkininkai gali turėti nemažą naudą. Būtent, beveik visi vertybės popieriai galima daug pigiau įsigyti, nusipirkti, negu juose įrašyta vertė. O ūkininkas, mokėdamas tais lakštais skolą, skaitys jų tokią vertę, kokia įrašyta lakšte. Pavyzdžiui, lakšte įrašyta, kad nominalinė (tariamoji) vertė yra 100 auks. Taigi ūkininkas tą lakštą ir atiduoda už 100 auks, bet jis tą lakštą gali banke ar biržoje nusipirkti už 70 auk. Taigi ant 100 auk. paskolos laimi 30 auks. Pavyzdžiui, už 700 auks. ūkininkas gali nusipirkti lakštų 1000 auks. nominalės vertės ir tokiu būdu sumokėti tais lakštais 1000 auks. skolos. Bet tais lakštais galima sumokėti tik tos skolos, kurios yra didesnės kaip 500 auksinų.

Žemės ūkio mašinų taisymo punktai

Latvijoje, esant stokai ūkio darbininkų, labai sparčiai plečiasi žemės ūkio mechanizacija. Bet žemės ūkio mašinos, ypač sudėtingesnės, dažnai genda, todėl ūkininkai turi daug vargo su jų taisymu, nes permaža yra žmonių, nusimanančių mašinų taisyme. Dėl to dabar Latvijos vyriausybė nutarė įsteigti visame krašte 250 žemės ūkio mašinų taisymo punktų. Punktuose dirbs mechanikai, kurie bus parengiami specialiuose kursuose.

Kreditai statybai

Valstybinis Žemės Ūkio Bankas, kaip ir kasmet, skolina ūkininkams bent nedideles sumas statybos reikalams. Paskolos duodamos smulkesniems ūkininkams ir tiktai jau pradėtų statyti trobesių išbaigimui. Paskolos duodamos tiems ūkininkams, kurie turi nedaugiau kaip 35 ha žemės. Paskolos bus duodamos per valsčių skolinamąsias-taupomąsias kasas (Gminne Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowe). Vienas ūkininkas gali gauti nedaugiau kaip 600 auksinų paskolą. Paskola duodama ne trumpesniam laikui, kaip 5 metams. Vadinasi, reikės, sumokėti dalimis negreičiau kaip per 5 metus, mokant kasmet 4% palūkanų. Bet paskola galima gauti ir ilgesniam laikui. Norint gauti šią paskolą, reikia kreiptis į aukščiau minėtą valsčiaus kasą, kuri išduoda tam tikrus lapus. Jie reikia tinkamai išpildyti ir vėl įteikti minėtai valsčiaus kasai.

Stipendijos žemės ūkio mokyklų mokiniams

Valstybinis Žemės Ūkio Bankas nuo šių metų skirs kasmet 60.000 auksinų stipendijų tiems mokiniams, kurie mokosi žemesnėse arba vidurinėse žemės ūkio mokyklose. Stipendijos bus taip paskirstytos, kad kiekvienoje vidurinėje arba žemesnėje žemės ūkio mokykloje bent vienas mokinys gautų minėto Banko stipendiją. Tą stipendiją gaus smulkiųjų ūkių vaikai, kurie, baigę mokyklą, ūkininkaus ūkyje arba dirbs žemės ūkio organizacijose. Pirmenybę gauti stipendiją turės tie mokiniai, kurių tėvai įsigijo ūkius gavę minėto Banko kreditą arba parceliuojant Bankui didesnius ūkius. Vienas mokinys galės gauti nuo 80 iki 300 auksinų per metus. Stipendistas turės grąžinti 25% stipendijos, bet nevėliau kaip per 5 metus, baigus žemės ūkio mokyklą.

Keičiami 20 auks. banknotai

Popieriniai 20 auksinų banknotai, pilkai žalios spalvos, ant kurių yra 1926 m. kovo 1 d. data ir 1929 m. rugsėjo 1 d. data, jau yra išimti iš apyvartos. Taigi už tuos banknotus nieko negalima nusipirkti, nes jų jau neima. Tačiau jie dar galima iškeisti į gerus be jokio atlyginimo (20 auksinų už 20 auksinų) Lenkijos Banke Varšuvoje (ulica Bielańska 10—12). Minėtu adresu galima nusiųsti apdraustu laišku tuos banknotus ir bankas prisiųs tiek pat gerų pinigų. Bankas tuos banknotus keis tiktai iki šių metų birželio 30 dienos. Po to tie banknotai jau niekur nebus keičiami, jie todėl nustos visiškos vertės.

Kaučuko suvartojimas

Tarptautinio kaučuko komiteto duomenimis 1938 m. visame pasaulyje buvo suvartota 917.230 tonų kaučuko. 1937 m. kaučuko suvartojimas buvęs dar didesnis 17%. Daugiausia kaučuko suvartota praėjusiais metais: J. Amerikos Valstybėse — 411.242 t ir Didžiojoje Britanijoje — 106.915 t.

Sodų priežiūra pavasarį

Sodai gerus vaisius ir daugiau pelno duoda tik tada, kai yra tinkamai prižiūrimi. Deja, mūsų ūkininkai į sodų priežiūrą dar labai mažai kreipia dėmesio. Pasodina vieną kitą vaisinį medelį ir tuo jau sodininkystė baigiasi. Pasodinus svarbu, kad tik medelis prigytų ir šiaip taip augtų, bet kaip ir koks jis auga, tai jau nesvarbu. Mažai rūpinasi ir suaugusiais sodais. Jei sodas dar šiek tiek vaisių duoda, tai dar gerai, bet labai dažnai senesni sodai visai vaisių neduoda. Tokio sodo savininkas pyksta, kartais keikiasi, ketina net visą sodą iškirsti, bet nepaieško priežasčių, kodėl sodo medžiai nustojo vaisinių davę. Pakalbėjus su tokio sodo savininku ir žvilgtelėjus į patį sodą, paaiškėja, kad sodas niekad netręšiamas, sodo medžiai apkerpėję, apaugę stora, supleišėjusia žieve, medžių šakos tankios, susipynę, medžiai niekad nebaltinami ir su sodų kenkėjais visai nekovojama. O tie kenkėjai — visoki grybai, grybeliai ir visokios kirmėlės daugiausia sodams padaro žalos. Ūkininkai dažniausia nusiskundžia tuo, kad, girdi, sodas žydėti žydi, bet vaisių nėra ir gana. Kodėl nėra vaisių? To priežasčių gali būti daug. Gal todėl, kad sodas netręšiamas, gal todėl, kad sodas per tankiai suaugęs ir susipynusios šakos, o gal ir todėl, kad įvairūs kenkėjai kasmet nuėda lapus, žiedus, kad vaisiai, vos užsimezgę, tuojau nukrenta. Bet dažniausia sodų nevaisingumo priežastis yra ne viena kuri, bet visos aukščiau suminėtos. Visų jų čia aptarti neįmanoma, o apie sodų tręšimą neseniai buvo rašyta. Šį kartą norėtųsi nurodyti būdai, kaip kovoti su sodų kenkėjais pavasarį.

Sodų kenkėjai yra įvairūs grybai ir vabzdžiai bei jų kirmėlaitės (vikšrai). Jie veisiasi ant medžio žievės, o ypač supleišėjusios žievės tarpuose, lapuose, medžio samanose ir kitur. Todėl pirmas kovos būdas — sunaikinti tai, kas palengvina kenkėjams veistis. Tuo tikslu būtinai reikia nupiaustyti sudžiūvusios šakos, nuskusti nuo medžio samanas, surambėjusią žievę, sugraibyti nukritusius lapus ir viską sudeginti, kad su tais lapais, samanomis ir kit. sudegtų ir vabzdžių kiaušinėliai, iš kurių išsirita paskui kirmėlaitės. Šitai galima atlikti kaip tik šiuo metu, t. y. kovo mėnesį. Medžius nuvalius, reikia jie kalkėmis išbaltinti. Kalkės užmuša grybelius ir užsilikusius vabzdžių kiaušinėlius. Baltinti reikia ne tik liemuo, bet ir šakos, ypač tos, kurios yra storesnės.

Bet nuvalymo ir pabaltinimo sodui nuo kenkėjų apsaugoti dar nepakanka. Sodai dar reikia po kelis kartus apipurkšti tam tikrais tirpiniais—tam tikrais vaistais, kurie užmuša kenkėjus.

Kada ir kokiais vaistais purkšti, čia ir nurodoma.

P i r m a s p u r k š t i m a s p r i e š v a i s m e d ž i ų s p r o g i m ą. Medžius nuvalius ir pabaltinus, prieš pumpurams sprogstant apipurkšti vaismedžius kalkių skiediniu su 5—6% žaliojo akmenelio tirpinio priemaiša (žaliasis akmenėlis lenkiškai — *siarczan żelaza*). Šiuo purkštimu naikinamos grybelių sporos, samanos, kerpės. Žaliasis akmenėlis naikina blakutės obelinės kiaušinėlius, ir apsaugoja nuo žiedgraužio obuolinio puolimo. Be to, naudinga apipurkšti dar 2% Bordo skystimu, kuris saugo nuo vaisių puvinio ir kitų grybelių.

B a l a n d ž i o p a b a i g o j e i r g e g u ž ė s p r a d ž i o j e, kai obelų pumpurai pradeda sprogti, prasideda amaro obelinio išriedėjimas iš kiaušinėlių. Kovai su jais gera yra apipurkšti 2% žaliojo muilo tirpiniu su ½% lysolio priemaiša; taip pat tinka ir 1% tabako nuovara. Purkšti geriausia tada, kai obelų pumpurų skujos prasiskečia, bet lapeliai dar neišsprogę.

V a i s m e d ž i a m s l a p o j a n t p r i e š ž y d ė j i m ą, pumpurus paprastai užpuola ir graužia žiedgraužis obelinis ir žiedgraužis kriaušinis. Su graužiku galima kovoti šitaip: smarkiai medį papurtyti, kad vabzdžiai nukristų žemėn; nukritusius reikia surinkti ir sunaikinti. Be graužiko šiuo metu vaismedžius puola dar daugybė kitų kenkėjų, pav., verpikas žieduotasis, verpikas auksaudegis, žiemsprindis ir kiti. Kovai su jais prieš žydėjimą ir peržydėjus iki taurelėms užsidarant purkšti vaismedžius 0.1% Paryžiaus žaluma (zieleń paryska).

V a i s m e d ž i a m s p e r ž y d ė j u s. Vaismedžiams baigus žydėti, pro vaisių sanielę įsigraužia į vaisų vidų vaisėdžio obuolinio vikšrai. Kadangi vaismedžiams peržydėjus vaisių taurelės esti dar visą savaitę neužsidariusios, tai tuo metu reikia šį gadintoją naikinti, purškiant 1% Bordo skystimu su 0.1% Paryžiaus žalumos priemaiša. (Bordo skystimas sudaromas taip: 100 litrų vandens, 1—2 kg mėlyno akmenėlio ir 1—2 kg šviežiai degintų kalkių). Šiuo purškimu naikinama taip pat obelinė kandis ir drauge kovojama su įvairiais grybeliais.

B i r ž e l i o i r l i e p o s m ė n. Vaismedžiams peržydėjus po kokių 2 — 3 savaičių, jei lapus graužia kokie nors vikšrai — kirmėlaitės, tai naudinga vėl papurkšti Bordo skystimu su 0.1% Paryžiaus žaluma. Jei ant vaiskrūmių ar vaismedžių pasirodo amarai tai purkšti žaliuoju muilu, tabako nuovara ar žibalo emulsija. Pasirodžius vikšrams — naikinti juos Paryžiaus žaluma.

Liepos mėnesį kai kurie gadintojai, o ypač vaisėdžio obuolinio vikšrai lenda į medžio žievės plyšius žiemoti. Jiems gaudyti reikia padaryti šitaip: apjuosti vaismedžio liemenį 20 — 50 cm aukštyje nuo žemės 10 — 15 cm platumo seno audeklo ar popierio juostelėm taip, kad po jomis galėtų gadintojai pasislėpti žiemoti. Kai rudenį medžių lapai nukrinta, tada tos juostos reikia nurišti ir su gadintojais sudeginti. Šitokiu būdu galima daug kenkėjų išnaikinti.

Apskritai imant, kova su vaismedžių kenkėjais sunki ir kiek kaštuoja, bet norint turėti vaisių ir sau ir dar parduoti, kova su sodų kenkėjais apsimoka, todėl ūkininkai turėtų ta kova susirūpinti ir jau dabar — kovo mėnesį kovą su kenkėjais pradėti.

Medžiams purkšti reikalingas tam tikras purkštuvas. Kadangi jis yra brangokas, tai galėtų jį nusipirkti keli ūkininkai susidėję. Kai kurie ūkininkai jau turi nusipirkę, bet dar per maža, kad visiems užtektų. Reikia jų daugiau įsigyti, juo labiau, kad dabar jau daugelis turi užvedęs sodus, kurie reikia ginti nuo kenkėjų.

M. K.

Kooperatyvai turėtų parūpinti ūkininkams sėklų

Kooperatyvų tinklas mūsų krašte dar yra gana retas Tačiau jau beveik kiekviename valsčiuje galima rasti pavyzdingesnį kooperatyvą, o kai kuriuose net ir kelis. Daugelis jų kasmet žymiai sustiprėja, įgija daugiau patyrimo ir reikšmės ūkininkų tarpe. Dar prieš keletą metų beveik visi prekiavo vien tiktai paprasčiausiomis prekėmis. Bet laikui bėgant prekių ir kiekybė ir kokybė vis didėja, auga apyvartos, pelnas. Be žibalo, silkių, adatų ir kitų panašių prekių, kooperatyvų krautuvėse atsirado manufaktūra, galanterija, odos, stiklas, cementas, kalkės, anglis ir kitokios stambesnės prekės. Be to, beveik kiekvienas rudenį ir pavasarį pargabena ir dirbtinių trąšų. Kiti jau pradeda supirkinėti nuo ūkininkų vilnas, grybus, žąsis. Taigi šie kooperatyvai jau vykdo tikrąją jų paskirtį. M ū s ų k o o p e r a t y v a i t i k t u o m e t p a s i e k s s a v o t i k s l ą i r p a s k i r t į, k a i g a l ė s ū k i n i n k u s a p r ū p i n t i v i s o m i s p r e k ė m i s i r k a i p a j ė g s n u o ū k i n i n k ų s u p i r k t i s v a r b i a u s i u s j ų g a m i n i u s.

Nors ir pamažu, bet nemažas kooperatyvų skaičius šia kryptimi žengia pirmyn. Jeigu tik turės gerus vedėjus, pavyzdingas valdybas ir tarybas ir didesnis skaičius susipratusių ūkininkų, tai tą tikslą visi gana greit pasieks. Tuo tarpu visi kooperatyvai turi įtempti visas jėgas, kad ko greičiausiai pasiektų tą tikslą.

Plėsdami veiklą, mūsų kooperatyvai turėtų neužmiršti vieno svarbaus dalyko, būtent, ūkininkų aprūpinimo tinkamomis sėklomis. Šis reikalas labai svarbus keliais atvejais. Pirmiausiai visiems žinoma, kad sėklos turi didelę reikšmę keliant žemės ūkio kultūrą. Vartodami geras sėklas, mūsų ūkininkai galės paskelbti savo ūkių pelningumą. Tai būtų kultūrinė reikšmė. Be to, laikant kooperatyvams geras sėklas, ūkininkai bus apsaugoti nuo privatinių pirklių išnau-

dojimo ir apgavysčių. Visiems žinoma yra, kad mūsų miesteliuose pavasarį per turgus prisirenka įvairiausių pirklių su sėklomis. Jie dažnai iš to pačio maišo (vadinasi, tas pačias sėklas) pardavinėja ir kopūstus ir ridikus (sėklos panašios) arba pašarines ir valgomas morkas ir t. t. Taigi tie privatūs pirkliai visai atvirai ir viešai ūkininkus apgaudinėja. Kai užuot kopūstų išdygsta ridikai, tai tik retas kaltina pirklį. Dažniausiai tas reiškinys išaiškinamas kitomis priežastimis. Vieni sako, kad kopūstai išvirto ridikais dėl to, kad buvo pasėti prieš jaunąjį arba po jaunojo, kiti, kad oras buvo sausas ar šlapias ir t. t. Bet net jeigu pavyksta nupirkti ir tikra kopūstų sėkla, tai dažniausiai labai išsigimusi, jau niekam netikusi. Vien tik dėl to retai kur galima užtikti mūsų krašte iš tikro gražių kopūstų. Parduodami išsigimusias sėklas, tie pirkliai paima nepigiau, kaip ir už gerą sėklą Be to, jie apgauna svoriu ir kitokiais būdais. Šis pavyzdys su ridikais ir kopūstais nėra retas. Be to, tas pats yra ir su burokais, morkomis, agurkais ir kitomis daržovėmis. Tas pats dažnai atsitinka su dobilais ir kitų augalų brangesnėmis sėklomis. Dėl to ir šiuo metu vien dėl to mūsų ūkininkai neturi prisijauginę geresnių daržovių ir kitų naudingų augalų. Jeigu jie turėtų arti tokią parduotuvę, kurioje būtų galima gauti gerų ir visokių atmainų sėklų, tai tikrai mūsų krašte paplistų aukštos rūšies ir įvairios daržovės. O tai būtų didelė ir keleriopa nauda visam mūsų kraštui. **Jeigu kooperatyvai galėtų aprūpinti bent savo narius geromis sėklomis, tai atliktų didelį ne tiktai prekybinį, bet ir kultūrinį darbą.** O juk kooperatyvo tikslas yra gerinti ne tiktai medžiaginę, bet ir kultūrinę savo narių padėtį.

Gerai tvarkant kooperatyvo reikalus, sėklomis ūkininkus aprūpinti nebūtų jau taip sunku. Daugelio kooperatyvų vedėjais arba bent jų patarėjai yra inteligentiški žmonės. Jie, nors ir nebaigę jokių žemės ūkio mokyklų, tačiau neblogai nusivokia, kokios, pavyzdžiui, daržovių sėklos tinka mūsų krašto ūkininkams. O jeigu kurie tų žinių pakankamai neturi, šiandien jie lengvai gali surasti mūsų ūkiškoje spaudoje arba gali pasitarti su specialistais. Žodžiu, beveik kiekvienas kooperatyvas gali įsigyti tokių sėklų, kurios mūsų kraštui yra tinkamiausios. Jeigu įsigija didesnį skaičių atmainų, tai, žinoma, pardavėjas turi nusivokti apie kiekvienos atmainos savumus: kuo ji skiriasi nuo kitos atmainos, kokioje žemėje geriau dera, kaip ji reikia prižiūrėti ir t. t. Šios žinios irgi nesunku įgyti. Mūsų krašte, pavyzdžiui, kopūstų auginama dažniausiai tik dvi atmainos: Amager ir Branušveigo. Jas atskirti ir šį tą pasakyti apie tuos skirtumus nėra sunkus, bet būtinai reikalingas dalykas. Tas pats yra ir su agurkais, pamidoriais ir t. t.

Taigi, kooperatyvai, pardavinėdami sėklas, turėtų jas ir populiarinti, turėtų pirkėjams paaiškinti jų naudą ir reikšmę. Tuos savo klijentus, narius, kurie sėklų kooperatyve neperka, irgi turėtų paveikti, kad jie pasidarytų sėklų pirkėjais kooperatyve. Dėl to kooperatyvo vadovybė turėtų mokėti išaiškinti kiekvienam, kokią reikšmę turi derliui gera sėkla, kaip būtų galima pakelti mūsų daržovių derlių ir kokią naudą iš to turėtų ūkininkai. Neprošali būtų, kad kooperatyvo vadovybė šiuo metu sušauktų savo narių susirinkimus ir per juos aptartų, išsiaiškintų sėklų reikalą. Per susirinkimą kooperatovo vadovybė galėtų ūkininkus painformuoti, kokių sėklų turės, kokios bus jų kainos, kurias daržoves ir šiaip vertingesnius augalus mūsų ūkininkai turėtų auginti, kokios bus tų sėklų kainos. Be to, išaiškintų, kaip daug ūkininkai turi dėl to nuostabių ir kartu paragintų, kad užuot pas privatiškus pirklius, sėklas pirktių tiktai kooperatyve. Iš kitos pusės nariai per tą patį susirinkimą galėtų pareikšti savo pageidavimus dėl sėklų. Atsirastų tokių, kurie paprašytų parūpinti kai kurių retesnių atmainų sėklų ir, žinoma, ne tiktai daržovių, bet gal ir dobilu, seradėlės, sėmenų, žirnių ir t.t. Per tą patį susirinkimą reikėtų, žinoma, aptarti ne tiktai sėklų, bet ir dirbtinių trąšų reikalą. Jos irgi yra reikšmingos žemės ūkio kultūrai pakelti. Šiuo atveju ūkininkams irgi galima naudingų žinių pranešti, o taipgi nemažai būtų galima iš jų ir išgirsti. Atrodo, kad per tokį susirinkimą atsirastų ir žemės ūkio įrankių klausimas. Kooperatyvo vadovybei būtų begalo naudinga žinoti, kokius pageidavimus ir norus turi nariai ir šiuo reikalu. Žodžiu, per tokį susirinkimą iškiltų daug reikalų, kurie ūkininkams yra labai reikšmingi. Jeigu bent dalį jų kooperatyvas galėtų teigiamai išspręsti, jeigu sugebėtų bent kai kuriuos narių pageidavimus įvykdyti, tai jau daug laimėtų. Gal piniginio pelno iš to daug ir neturėtų, bet užtat patarnautų ūkininkų kultūriniams reikalams, už ką nariai būtų labai dėkingi ir labiau prie kooperatyvo priprastų, su juo susigyventų ir jį daug geriau vertintų.

Nors jau mūsų kooperatyvai sėklų, trąšų, įrankių prekyba ir užsiima, tačiau jeigu šią šaką dar labiau išplės, labiau ją išreklamuos ir tinkamiau, platesniu mastu organizuos, tai atliks didelį darbą. Tad šiuo metu visais minėtais reikalais ir reikėtų labai susirūpinti, reikėtų energingai ir planingai pradėti vykdyti, nes jau pavasaris čia pat. *J.*

Klausimai ir atsakymai

Kl. Noriu pasistatyti gyvenamąjį namą iš molio su kuria nors plaušine medžiaga (eglių šakomis) Ar toks namas gali būti geras ir patvarus. Jį noriu apdengti čerpėmis, tik nežinau, ar molinės sienos išlaikys sunkų čerpių stogą. Be to, noriu paklausti, kur galėčiau gauti paskolą namo statybai ir kur paskolos reikalu kreiptis? *K—čius.*

Ats. Neteko mums užtikti molinių gyvenamų namų. Taipgi ir molio statybos knygose nieko nėra pasakyta apie molinius gyvenamus namus, o kalbama tik apie tvartus, jaujas ir klojimus.

Apskritai sakoma, kad molinės sienos bijosi drėgmės. Tačiau padarius gerus akmens pagrindus ir davus storą asfaltinę ar toliaus izoliaciją tarp pagrindų ir sienų, drėgmė iš apačios nepersimes į sienas. Sienos turi būti geriausia plūktinės, su viržiais ar šakomis ir turi būti nuo 55 iki 65 cm storumo. Tada jos bus šiltos ir sausos. Stogas gali būti čerpėmis dengtas. Molis gali lengvai pakelti tokį stogą, jei tik sienos yra stačiai ir taisyklingai pastatytos, nes ir šiaudinis stogas, kai rudenį prisigeria vandens, nėra lengvesnis už čerpių stogą, o bet gi moliniai trobesiai jį gerai išlaiko. Molinį trobesį statant, geriausia yra jam pagrindus sumūrinti iš akmenų dar iš rudens. Žinoma, pagrindai turi būti įleisti į žemę bent 75—100 cm gilumo, kad po jais nesušaltų žemė ir jų nepakeltų, nes tada galėtų supleišėti ir vėliau sugriūti molinės sienos.

Pavasarį kai pasidaro graži, ilga giedra, reikia skubiai molio sienas suplūkti ir tuojau apdengti stogą, kad lietus jų nepagadintų ir kad sienos iki rudens gerai išdžiūtų. Tada jos žiemą bus sausos ir nesibijos šalčių. Tvartams gali būti ir krėstinės molio sienos, bet norint kad būtų lygios, sienos geriau yra molį suplūkti formose.

Iš kokios medžiagos bedarytumet moliniam trobesiui stogą, reikia jo kraštus, kaip galint, labiau užleisti ant sienų, kad lietus jų neplautų. Po metų galima namo sienas iškrėsti iš abiejų šonų kalkių—smėlio skiediniu. Tada sienos ne taip bijosi lietaus drėgmės ir gražiai atrodo.

Ilgalaikę paskolą labai sunku yra gauti. Be to, reikia turėti sutvarkytą žemės hipoteką. Paskolos reikalu galima mėginti kreiptis Vilniun į *Państwowy Bank Rolny, W. Pohulanka 24.*

M. Č.

Ats. Budrevičiui. Vilniuje kooperatinės mokyklos visai nėra. Kooperatinius kursus ruošia „Społem", bet irgi labai retai, be to, į juos priimami tiktai kooperatyvų sąskaitybos vedėjai. Jeigu norite pramokti vesti kooperatyvą arba jo sąskaitybą, tai gaukite praktikanto vietą kuriame nors gerai tvarkomame kooperatyve, pav., Barčiuose, Marcinkonyse. Ten pramoksite to, ko norite, o paskui galėsite palankyti vienus, kitus kursus ir pagilinsite savo žinias. Tokiu būdu pasiruošite gal neblogiau, kaip ir kooperatinėje mokykloje Kooperatinė mokykla yra Varšuvoje, bet ten nuvykęs turėsi daug išlaidų, apie 100 auks. per mėnesį Į antrą klausimą gausite atsakymą laišku.

(Pabaigą žiūr. 96 pusl.).

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

Sėklų daigumo tikrinimas

Norėdami išauginti kokią nors daržovę, šakniavaisį arba javą, paruošę dirvą, sėjame sėklą. Iš sėklos išauga mūsų auginamas augalas. Bet ar iš kiekvienos sėklos išauga augalas? Žinoma, kad ne. Viena sėkla yra gera, dygsta, kita sugedusi, nedygsta. Ta sėkla, kuri nedygsta, vadinasi nedaigi. Jeigu sėkloje nedaigių grūdų yra visai nedaug, tai sakome, kad sėklos daigumas yra geras, esant daugiau nedaigių grūdų, sėklos daigumas gali būti vidutiniškas arba ir visai menkas. Bet tokiu būdu tiksliai sėklos daigumo negalime nurodyti. Norėdami tiksliai nusakyti, koks daigumas, imame, pavyzdžiui, 100 grūdų ir juos daigome. Jeigu jų sudygo 95, tai sakome, kad sėklos daigumas yra 95%, o jeigu sudygo 90, tai daigumas 90% ir t.t. Juo sėklos daigumas didesnis, juo ji geresnė. Daigumas žinoti ūkininkui — begalo svarbu. Sakysime, ūkininkas nuperka 100 kg. sėklos, netikrinęs jų daigumo jas išsėja paprastu tankumu. Jeigu tų sėklų daigumas buvo 95%, tai jos sudigs normaliu tankumu. Bet jeigu daigumas tik 50%, tai sudigs labai retai. Dėl to teks turėti dvigubą nuostolį: laukas sugadintas ir už sėklą dvigubai permokėta. Be to, ūkininkas gali likti be svarbaus augalo. Dėl to sėkla būtinai reikia gerai patikrinti, o ypatingai reikia patikrinti sėklos daigumą. Ypatingai reikia tikrinti sėklos daigumas, perkant ją pas nepažįstamus pardavėjus. Bet neprošalį patikrinti sėklą, perkant ją ir pas rimtą pardavėją. Esant menkam sėklos daigumui, galima reikalauti sėklą pakeisti arba grąžinti pinigus už ją bei pardavėją apskųsti, kad būtų už nesąžiningumą nubaustas.

Žinoma, sėklos daigumas reikia tikrinti prieš sėją, nes jau kaip pasėta, tada pervėlu klaidą atitaisyti ir ieškoti kaltininko. Sėklos daigumas tikrinamas tokiu būdu. Pirmiausia reikia paimti tinkamą sėklų pavyzdį. Jeigu sėklos yra vienoje vietoje, reikia jas gerai išmaišyti ir paimti iš kelių vietų. Jeigu tos sėklos yra keliose vietose, pavyzdžiui, maišeliuose, tai iš kiekvieno paimti po truputį ir sugriebti vienon krūvelėn, o iš šios imamas pavyzdys daiginimui. Kaip gi tas pavyzdys paimamas? Iš sėklų krūvelės atskaitoma 100 grūdų. Imant tuos grūdus iš krūvelės, negalima imti tik didelius, gražius. Imti reikia iš eilės, kad tik būtų grūdas ir tos pačios atmainos, neatsižvelgiant, ar jis didelis ar mažas. Atskaičius 100 grūdų, paruošiamas indas, kuriame sėklos bus daiginamos. Jeigu daiginamos smulkios sėklos, pav., dobilų, kopūstų, tai imama lėkštė, pripilama jos prie vandens ir ant jo dedama lentelė ar stiklas, o ant šio sugeriamas popieris, kad jo galai būtų pasinėrę į vandenį (tada popieris bus nuolat šlapias). Ant popierio išdėstomos sėklos ir lėkštė pridengiama stiklu, kita lėkšte ar lentele. Retkarčiais, pav., kasdien, keletui minučių atidengiama, kad prasivėdintų. Jeigu daiginamos stambios sėklos: pupos, žirniai, lubinas, tai imama lėkštė pripilama daugiau kaip pusė drėgno, švaraus smėlio, į jį eilutėmis iki pusės įspaudžiamos sėklos ir pridengiamos stiklų taip, kad stiklas gulėtų ant sėklų. Lėkštė su sėklomis reikia laikyti tokioje patalpoje, kurioje yra apie 20 — 30 laipsnių šilimos. Tik svogūnus, špinatus ir salotus daiginant reikia 10 – 18° šilimos. Kitoms sėkloms tinkamiausi šilima apie 25°C. Sėklos pradeda dygti po 3 — 7 dienų. Jau po 3 dienų reikia stebėti, kiek kasdien sėklų sudygo. Juo sėklos sudygsta greičiau, juo geriau, juo jų sudygsta iš karto daugiau, juo jos geresnės. Kai jau nustoja dygusios, tada suskaitoma, kiek jų sudygo ir tokiu būdu sužinoma, koks jų daigumas. Matome, kad darbas lengvas, bet begalo svarbus ir naudingas. Todėl visiems pavasarį reikia juo susirūpinti. Visų sėklų daigumas būtinai reikia patikrinti.

Svogūnai iš sėklos

Mūsų krašte svogūnai dažniausiai sodinami. Tam tikslui imamos pernykštės svogūnų galvos ir jos pavasarį sodinamos. Tokiu būdu auginant svogūnus, nuolat gaunama tos pačios atmainos svogūnai, kurie kartais esti visai netikę, išsigimę. Bet nesunku svogūnai išauginti ir iš sėklos. Tada kasmet galima keisti svogūnų atmaina ir turėti geros rūšies svogūnų. Iš sėklos svogūnai išauga ne menkesni, kaip ir iš galvelių. Tie iš sėklų išauginti svogūnai negenda ir žiemos metu. Jie galima visi sunaudoti valgiui arba parduoti, o pavasarį vėl auginti iš sėklos. Taigi, auginant iš sėklos, nereikia svogūnų galvelių laikyti sėklai.

Norint užsiauginti gerus svogūnus iš sėklos, reikia jiems parinkti gerą vietą ir ji tinkamai paruošti. Žemė svogūnams turi būti derlinga, neperdrėgna ir nepersausa, švari ir gerai įtręšta. Geriausia, kai žemė, kaip ir visoms daržovėms, esti iš rudens giliai suarta. Šviežiai tręštos dirvos svogūnai nemėgsta, nes labai auga į lambus (lapus) ir užaugina mažas galvytes, nelygiai prinoksta ir blogai išsilaiko per žiemą, greit pūsta. Todėl svogūnai reikia sėti į tokią vietą, kuri yra derlinga, tačiau mėšlu tręšta ne šį pavasarį arba pernai rudenį, bet dar užpernai. Norint, kad svogūnai gerai užderėtų, reikia jiems skirta dirva patręšti dirbtinėmis trąšomis. Vienam arui (100 kvadr. metrų) reikia duoti 2—3 kg. azotniakuotos supertomasinos ir 4—5 kg. 20% kalio druskos. Trąšos išberiamos ir priakėjamos 3 — 4 dienas prieš svogūnų sėją. Naudinga dar svogūnus patręšti ir jiems augant, būtent, 2—3 savaitės, sėkloms sudygus, į 1 arą duoti 1 kg. salietšako ir po mėnesio vel tiek pat tos pačios trąšos.

Sėklos sėjamos anksti, kaip tik žemė esti pakankamai sausa ir šilta. Svogūnai šalnų nebijo, todėl jie galima drąsiai sėti ir prieš šalnas, juo labiau, kad jų sėkla sudygsta tiktai po 2 — 3 savaičių po sėjos.

Prieš sėją žemė sulyginama ir paskui padaromi negilūs grioveliai, į kuriuos bus beriama sėkla. Griovelis nuo griovelio daromas per 20—25 cm. Svogūnų sėklos yra smulkios. Todėl jas sėjant naudinga sumaišyti su smėliu, kad jos būtų kiek praskiestos ir taip tankiai nepasisėtų. Kai tik sėkla sudigs, tuojau daigus reikia praretinti, kad daigas nuo daigo būtų per 6—8 cm. Taigi ir sėjant, sėklą reikia taip sėti, kad grūdas nuo grūdo būtų netankiau, kaip per 3—4 cm.

Pasėjus sėklą, reikia nuolat žiūrėti, kad žemė būtų puri ir švari. Taigi jeigu ir prieš sėklos sudygimą žemės viršutinis sluoksnis sukietėtų, lietaus būtų suplaktas, tai tuojau ją reikia supurinti. Tarpeilius galima purinti ir giliau, drąsiau, o tas vietas, kur pasėtos sėklos, labai atsargiai, negiliai, kad purinant nepasižeistų pradėję dygti daigeliai. Be to, nuolat reikia ravėti piktžoles. Svogūnai labai nepakenčia piktžolių. Dėl to beveik iki rudens reikia piktžoles naikinti.

Svogūnų yra daug rūšių, atmainų. Kai kurias čia suminėsime. 1) „Ciklop'ai" — dideli, patvarūs svogūnai, 10 gramų sėklos kaštuoja apie 60 sk. 2) „Ailsa Craig" — labai dideli svogūnai, turi gerą skonį, kaina ta pati. 3) „Žitavo" — vidutinio didumo, patvarūs, gana skanūs, gerai išsilaiko per žiemą, 10 gramų kaštuoja apie 39 sk. 4) „Madera" — plokščiomis galvomis, dideli, skanūs. 10 gr. kaštuoja 40 sk. ir 5) „Olandiški" geltoni — 10 gr. kaštuoja 30 sk. Šių atmainų sėklų galima gauti kiekvienoje geresnėje sėklų krautuvėje. Perkant būtų naudinga įsigyti dvi atmainas: didesnių ir mažesnių, pavyzdžiui Ailsa Craig ir Žitavo arba Madera.

Mūsų kooperatyvai, žinoma, irgi turės šių sėklų, jeigu tik augintojai iš anksto jų užsisakys. Taigi tuomi ir reikia susirūpinti.

SVEIKATA UŽ AUKSĄ BRANGESNĖ

Kaulų ir sąnarių džiova

Ji pareina nuo to, kad sąnario gleivinėse plėvėse, kremzlėse arba kauluose įsiveisia tuberkuliozo bakterijų, apie kurių lizdus ima gesti audiniai. Tos mažytes sugedusios vietos iš pradžių atrodo lyg kruopos; ilgainiui jos susilieja tarp savęs, ir audiniai ima griūti. Kaulų griuvimas labai aiškiai matyti Rentgeno spinduliuose. Sugriūvimo vietoje kaulas lūžta ir ligonis ilgainiui miršta.

Ligos pradžioje ima skaudėti paliestas sąnarys. Skaudėjimai užeina iš pradžių labai retai, vieną-du kartus per metus, daugiau pavaikščiojus, pabėgiojus ar sunkiau padirbus. Skaudėjimai gali būti tokie nedideli, kad vaikai visai jais nesiskundžia, o tėvai tik pastebi, kad vaikas nei iš šio, nei iš to pradeda šlubuoti. Kurį vakarą pašlubavęs, kitą rytą vaikas vėl jaučiasi sveikas. Jei vaikas kelintą kartą taip šlubtereja **vis ta pačia koja** arba kelis kartus nusiskundžia **vis to paties sąnario** skausmais, kad ir su ilgomis (kelių mėnesių) pertraukomis, jį reikia vesti pas gydytoją patikrinti, ar neprasideda sąnarių džiova. Ypač reikia stebeti silpną, išblyškusį, naktimis prakaituojantį labai protingą vaiką. Tėvai turi atsiminti, kada ir kuria koja vaikas šlubavo, kokio sąnario skaudėjimu skundėsi. Tada galima matyti, ar skausmai laikosi vis vienoje vietoje, ar mėtosi. Jei skauda vis viena vieta, reikia imtis griežtų priemonių.

Džiova gali įsimesti į kiekvieną sąnarį. Paprastai ji įsimeta į vieną sąnarį, o kiti lieka sveiki.

Gydytojas, vispusiškai, ir Rentgeno spinduliais, ištyręs ligonį, tikrai nustato, ar tai džiova, ar ne. Jei pastebi džiovos pradžią, tai ir pasako, kaip gydytis. Čia daugiausia reiškia ligonio laikymasis, dėl to apie tai parašysime plačiau.

Pradėdamas su džiova kovoti, ligonis turi apsišarvuoti kantrybe: teks gydytis ilgai, gal keleris metus. Jis turi pildyti visa, ką gydytojas įsako, visai nesistengdamas išsisukinėti.

Ligonis niekada neturi pavargti. Jei bedirbdamas, pradeda jausti, kad ima vargti, tuojau turi liautis tą darbą dirbęs ir pasilsėti. Sveikas žmogus ilsisi, kada pavargsta, džiovininkas turi ilsėtis, kad nepavargtų. Ligonis niekada neturi vaikščioti tiek, kad pradėtų šilti, ar galva imtų skaudėti.

Jei džiova palietė ranką, tai ligonis nieko neturi ta ranka dirbti, turi jos nelankstyti per skaudamąjį sąnarį, turi laikyti ją per tą sąnarį visada vienoje padėtyje, vienaip sulenktą arba vienaip ištiestą. Jei džiova yra kojoje, tai ligonis, vaikščiodamas, jąja neturi liesti žemės, bet vaikščioti pasiremdamas dviem ramsčiais po pažastim. Kadangi ligonis turi nelankstyti kojos per skaudamąjį sąnarį, ir koja per tą sąnarį vienodai turi būti sulenkta ar ištiesta, dėl to ligoniai su kojos tuberkuliozu, paprastai, ir nevaikšto. Jei ligonis serga nugaros ar strėnų kaulų džiova, tai jis negali ne tik vaikščioti, bet ir sėdėti be tam tikro gorseto. Turi gulėti lygiai ant kieto čiužinio su vienu priegalviu, geriausia gipso lovoje. Vartytis ant šono ar kniupsčias gulėti gali. Ir valgyti, ir tuštintis turi guledamas, ne kiek ant rankų nepasiremdamas.

Ligonis visada turi anksti eiti gulti, gerai išsimiegoti, keltis ir gulti kiekvieną dieną vis tą pačią valandą; be to, visą gydymosi laiką turi nustumti nuo savęs visus rūpesčius, turi pasisamdyti į savo vietą dirbti kitą žmogų, o pats visai atsiduoti vien tik gydymuisi: taip greičiau pasveiks.

Ligonis gali maitintis viskuo, kas jam patinka ir nuo ko jam pilvas neskauda. Valgyti turi daug ir penkis kartus per dieną: pusryčius, priešpiečius, pietus, pavakarius (pusdienį) ir vakarienę. Ypač daug reikia valgyti sviesto, saldžios grietinės, medaus, obuolių ir kitų vaisių, šviežių agurkų ir kitų daržovių. Mesos labai daug valgyti nėra reikalo. Šaltu metų laiku — nuo spalių iki balandžio mėnesio — 2—3 kartus per dieną prie valgio duodama dar po vieną valgomą šaukštą *žuvies taukų* (trano).

Ligoniui daugiausia laiko reikia praleisti lauke, tyrame ore ne tik saulėtą vasaros dieną, bet, jei nėra silpnas, ir rudenį, tik šiltai apsirėdžius; jis turi sėdėti ar gulėti kame nors pastogėje, pasislepęs nuo lietaus ir vėjo, ir net žiemą, gerai apsikamšęs, gražiomis dienomis būti ore. Jei ligonis jaučiasi, kad ore jam ima silpniau darytis, turi eiti į vidų atsilsėti. Silpniems ligoniams rudenį ir žiemą geriau ilgai ore nebuti.

Ligonis turi gyventi vienas atskirame kambaryje. Tenai neturi būti jokių pašalinių daiktų, ypač tokių, kurie orą gadina. Kambarys turi būti sausas, šviesus, saulėtas ir šiltas. Jo langai vasarą turi būti atdari dieną ir naktį, o žiemą — atidaromi bent du kartus per dieną. Jei kas atskiro kambario neturi, turi išsikelti iš namų gydytis kur nors kitur, geriausia sauson ir saulėton vieton prie pušyno.

Vasarą džiovininkas ypač turi naudotis saule, kaitintis jos spinduliuose kiekvieną dieną būtinai lauke, ne kambaryje. Pradėti kaitintis reikia atsargiai, po truputį. Pirmą dieną reikia kaitintis 3 kartus po 5 minutes, su 20 minučių pertraukomis; antrą dieną 3 kartus po 10 minučių; trečią dieną—3 kartus po 15 minučių ir taip toliau. Daugiau kaip tris valandas per dieną nesikaitinti; galvą visada laikyti apdengtą šiaudine skrybele ar balta skepetaite, bet jos saulėje nekaitinti. Ant akių užsidėti tamsius akinius. Jei nuo kaitinimosi oda parausta, temperatūra pakyla, darosi silpna, širdis muša, galva ar nesveikoji kūno vieta skauda, nebeima miegas, nesinori valgyti — sumažinti kaitinimosi laiką ir plotą. Jei negalima viso kūno laikyti saulėje, reikia laikyti jį kiek galint daugiau: nusirengti iki juostos ir iki kelių. Kaitintis reikia tiesiog saulės spinduliuose, nes per stiklą ar per bet kokią kitą medžiagą perėję spinduliai nustoja savo gydomosios galios. Tuojau po pasikaitinimo neiti valgyti ar dirbti, bet šiek tiek pasilsėti pavėsyje.

Jei džiovos apimtoji kūno dalis prakiūra, ir iš jos bega pūliai, ligonis neturi krapštyti skylės, skaudamosios vietos spaudyti, liesti pūlius pirštais, bet tvarstyti opą taip, kaip gydytojas įsakė. Iš prakiurusių sąnarių varvančių pūlių nereikia tepti ir lašinti pašaliais arba ant grindų, nes nuo jų gali kiti namiškiai apsikrėsti džiova. Prie opos reikia dėti tokių tvarsčių, kurie sugeria pūlius, ir juos sudeginti arba virinti vandeny bent pusę valandos.

Strėnų (kryžiaus) skaudėjimas

Jei skauda strėnos stovint ar dirbant, reikia atsigulti, o jei to padaryti negalima, tai stengtis nors kietai susibandažuoti per liemenį ir dubenį. Jei strėnų skaudėjimas užėjo begulinčiam, reikia ligonį paversti ant kito šono, pakišti po strėnomis vatos ar sulankstytą paklodę, priimti vieną aspiriną su karšta arbata. Jei viduriai kieti, išvalyti juos klistiru; išmatuoti temperatūrą. Jei masažuojant neskauda, galima 5 minutes lengvai strėnas masažuoti, o paskiau jas ištrinti *kamfariniu spiritu* ar *tarpentinu*, uždėti ant strėnų šildomąjį kompresą; valgyti tik lengvą, skystą valgį.

Jei tos priemonės nepadeda, kreiptis į gydytoją, nes strėnų skaudėjimas gali būti didesnės ligos ženklas: stuburkaulio tuberkuliozo, reumatizmo, inkstų, skilvio ligos, vidurių nusileidimo, moteriškos ligos, hemorojaus ir t. t.

Sąnarių skaudėjimas

Kad neskaudėtų, reikia išgerti vieną tabletę *aspirino* su karštos arbatos stikline, 2—4 kartus per dieną, ištepti skaudamą sąnarį *jodu* arba *kamfariniu spiritu*, uždėti šildomąjį kompresą, ypač, jei sąnarys karštesnis kaip kiti. Kitu laiku, kada kompresas nededamas, laikyti sąnarius šiltai vatinėse ar kailinėse rankovėse. Jei labai sąnarį skauda, laikyti jį padėtą ant priegalvio nejudomai arba pridėti įtvarus, kaip prie lūžusių kaulų. Jei viduriai kieti, išvalyti juos klistiru. Šiaip valgyti lengvą, nemėsišką valgį.

Jei tos priemonės nepadeda, kreiptis į gydytoją, nes sąnarių skaudėjimas gali būti nuo didesnių negerovių: aštrių limpamų ligų, reumatizmo, sąnario tuberkuliozo, sąnary įsiveisusio triperio, sifilio ir t. t. *Iš „Ž. Q. N".*

Kl. Namo sienas pradėjo graužti trynėlės. Kaip jas išnaikinti? *G.*

Ats. Medinio namo sienas graužia tam tikrų vabalų — graužikų vikšrai — kirmėlės. Šios kirmėlės medyje išgraužia mažus ir gana gilius griovelius, kanalėlius. Pradėjus kovą su šiais kenkėjais, pirmiausia reikia ištirti, ar jie dar gyvi. Jeigu iš urvelių byra milteliai, tai gyvi ir dirba. Be to, jei urveliuose sėdi gyva kirmėlė, tai sienelės šviesios, o jeigu negyva—tamsios. Patyrus, kad yra sienose gyvų kirmėlių, reikia jas naikinti, kas gana sunkiai pavyksta. Reikia daug stropumo ir darbo, kol jos išnaikinamos. Nuo šių kenkėjų medį apsaugoja dažymas. Jeigu užpuolė nudažytą medį, tai jį reikia tepti žibalu. Geriausia šiuos kenkėjus naikinti balandžio ir rugpiūčio mėnesiais, nes tuo metu jie esti arti medžio paviršiaus. Žibalu medis tepamas kelius kartus, kol kirmėlės žūsta. Geriausia, žinoma, būtų žibalą įpurkšti į kiekvieną skylutę. Tada greičiau kenkėjai žūtų ir mažiau žibalo išsiaikvotų. Be žibalo dar galima medį tepti druskos skiediniu (1 kg druskos ištirpinama 1 kibire vandens). Be to, dar galima naikinti ir šiais mišiniais: 1) 3 dalys žibalo ir 1 dalis kreozoto, 2) 3 dalys naftalino ir 1 dalis kreozoto, 3) 1 dalis kreozoto ir 5 dalys benzino, 4) 3 dalys terpentino ir 1 dalis žibalo.

Barčių vartotojų bendrovės „Vienybės" veikla 1938 m.

Bendrovė įsteigta 1929 m. Pradžioje teko jai pergyventi daug sunkumų, nes trūko tam darbui žmonių, o, be to, daug turėjo ir priešų, kurie visokiais būdais stengėsi ją kaip nors užgniaužti. 1932 m. sausio 6 d. buvo mėginta net padegti. Bet sudegė tik prie kooperatyvo esanti daržinė, o krautuvę gyventojai išgelbėjo. Šis kooperatyvas ūkininkams daug padėjo, nes reguliavo visoje apylinkėje kainas ir pristatė geresnės rūšies išdirbinių. Kol gyventojai nebuvo įsitikinę, jog kooperatyvas laiko aukštesnės rūšies prekes, tol jį tiek pat vertino, kaip ir žydų krautuvėles. Tada mažai jame ir pirkdavo. Dabar jau yra visai kitaip. Apyvarta kasmet vis didėja, prisirašo vis daugiau naujų narių. Tas rodo, kad žmonės suprato, jog kooperatyvas skiriasi nuo privačios krautuvėlės, jog duoda daug naudos. Paskutiniu metu laiko daug naujų prekių: audeklų, langams stiklų, odų, kalkių ir kitų. Be to, nuo seniau parduodamas cementas, gaminami šuliniams rentiniai (gisonai), čerpės (dokaukos) ir išrašo įvairių fabrikų ūkio mašinas, o pavasarį sėklas. 1938 metais kooperatyvas pasistatė savo namą, kuris kaštavo apie 2800 auks. Tais pačiais metais atidaryta antra krautuvė Kaniavoje, kuri, atrodo, ateityje galės daryti nemažą apyvartą. Mėginta buvo ir džiovinti grybai supirkdinėti, bet pradžioje nepavyko surasti tinkamos vietos juos parduoti. Šių metų rudenį galvojama supirkdinėti iš ūkininkų sėmenis, audeklus ir grybus.

Dabartiniu laiku prie šis kooperatyvo prisirašę nariais ūkininkai net iš 24 sodžių. Iš vienų daugiau, o iš kitų mažiau. Taigi kooperatyvas savo veikimu apima didelį rajoną.

Iš Barčių kaimo nariai sudaro 48%
„ Dainavos 10%
ir iš kitų kaimų 42%

Žemiau paduodama, kiek parduota svarbesnių prekių 1938 m.

Prekės pavadinimas	Vienetų	Kiekis	Suma auksinais
Druska	kg.	16.750	3.666
Cukrus	„	3.550	4.504
Kvietiniai miltai	„	6.000	3.000
Saldainiai	„	450	1.125
Tabakas (vien machorkos 300 kg.			4.620
Žibalas	bačkos	28	2 187
Silkės	„	13	1.350
Cementas	vagonai	4	3.932
Kalkės	„	1	650
Ūkio mašinos	štukos	28	4 566
Galanterija			1.500

Žemiau paduodama, kaip augo kooperatyvo apyvarta ir kiti kapitalai auksinais.

	Apyvarta	Išlaidos	pelnas	pajų kapitalas	visuomeninis kapitalas	specialus kapitalas	balanse prekės
1938	49.965	3.124	1.969	2.444	3.632	789	4.627
1937	37.094	2.568	1.518	1.738	2.888	599	4.265
1936	25.641	1.743	1.268	1.35	2.289	599	3.251
1935	20.628	1.482	1.002	1.212	1.777	599	1.880
1934	18.574	1.361	605	1.136	1.447	182	1.460
1933	15.813	1.233	515	1.017	1.178	182	833
1932	15.022	1.223	432	852	936	206	1.240
1931	19.457	1.785	577	980	525	131	—
1929/30	13.702	1.461	523	1.118	190	—	—

Per tą laiką: išmokėta pašalpų mirusiųjų narių šeimoms 160 auks., nes dabar veikia specialus mirties fondas, iš kurio mirus nariui, išmokama jo šeimai 40 auks. Kasmet Kalėdų šventėms nariai gauna dovanų (miltų, kalendorių) už 714 auks. Dividendo nariams išmokėta 2608 auks., o prirašyta prie visuomeninio kapitalo 3 222 auks.

Bendrovės būklė 1938 m. gruodžio 31 d.

Nuostolių ir pelno sąskaitos.

Nuostoliai:

Patentai ir mokesčiai	264—	
Įvairios išlaidos	2.860 51	3.124.51
Inventoriaus amortizacija		142.95
Nejud. turto „		124.70
Įvairūs nuostoliai		427.34
Tikras pelnas		1 969.34
Viso		5.788.84

Pelnas

Pelnas b-tto už prekes	5.295.77
„ n-tto „ gisonus	281 69
Dividendas iš Sąjung. „Spolem"	89.90
Įvairios įplaukos	121 48
Viso	5 788 84

Balansas 1938 XII.31 d.

Aktyvas:

Namas	2 859.28
Judomasis turtas	1.247.01
Pinigai kasoje	117.44
Prekės krautuvėje	4.627.68
Gisonai	385.40
Pajus Sąjungoje „Spolem"	348.98
Įmokėta „ „	1.058.66
Įvairūs	849 72
Pereinamosios sumos	75 45
Viso	11 569 62

Pasyvas:

Pajų kapitalas		2.444.15
Visuom. „		3.632 32
Specialus kapitalas		789.29
Amortizacijos „		424.08
Paskolos	1.045.44	
Privatus prist.	363.40	
Įvairūs	248 17	
Pereinamos sumos	653.43	2.310.44
Tikrnas pelnas		1.969.34
Viso		11.569 62

Bendrovė įsteigta mokyt. Molio pastangomis, kuris ir dabar yra Tarybos pirmininkas.

Valdybą sudaro: J. Leikauskas, B. Kašėta ir Al. Bernatavičius. Kooperatyvo vedėjas — P. Poškus, o pardavėjas — J. Ščesnulevičius.

P.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų kovo 18 d., Vilniaus Javų-Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	13 50—14.50
Kviečiai	18.50—20.00
Miežiai	17.25 - 17.75
Avižos	13.75—15.75
Grikiai	20.52 - 21.25
Sėmenys	52 50—53.00
Vikai	19.50—20.50
Lubinas (mėlynas)	11.25—12.75
Kvietinės sėlenos	11.25—12 75
Ruginės sėlenos	9.75—10.25
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.60
„ „ „ detal.	4.00
„ „ II rūšies urme	3.50
„ „ „ detal.	3.90
„ „ sūdytas urme	3.20
„ „ „ detal.	3.40
Kiaušinių 1 kg urme	1.20
„ „ detal	1.40

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras